

EEN ANTWERPS TAPIJT... OF HET VERHAAL VAN TWEE AANSLUITENDE TEGELS

Frans Caignie en Tony Oost¹

1) Frans Caignie, Akkerstraat 3, 2970 Schilde (B.), bracht als eerste beide tegels met elkaar in verband en reconstrueerde het uiteindelijke patroon. Tony Oost, wetenschappelijk assistent, Museum Vleeshuis, Vleeshouwersstraat 38, 2000 Antwerpen.

2) Voor recente bibliografie verwijzen we naar: Oost, T., 'Het kleurrijk product van een wereldhaven. Antwerpse majolica uit de 16de en 17de eeuw', in: *Uit aarde en vuur. Keramiek in Vlaanderen*, Tielt 1997, p. 30-37 (= *Vlaanderen*, jg. 46, nr. 3, mei-juni 1997, p.166-173).

3) Zie afbeelding van een detail van het tableau in Caignie, F., 'Guido Di Savino alias Guido Andries', in: *Tegel*, 23, 1995, p. 9.

4) Inventaris nr. AV.7669. Gegevens over de herkomst en de verwerving ontbreken. Zie *Stad Antwerpen. Oudheidkundige Musea. Vleeshuis. Catalogus IV, Glas - Ceramiek*. Antwerpen-Deurne, [1959], p. 87, cat. nr. 600; waar hij wordt omschreven als "Tegel, versierd met arabesken-ornament en met fragment van een rondboogfries, waarop een kopje en vruchtenfestoen. Kleuren: blauw, geel, oranje en groen. Omstreeks 1550."

Tussen de gevarieerde verzamelingen van het Museum Vleeshuis bevindt zich ook een zestigtal majolicategels waarvan algemeen wordt aangenomen dat ze Antwerpse producten zijn uit de 16de en begin 17de eeuw.² Beroemd is bovendien het uit 98 tegels samengestelde tableau dat de val van Saulus³ uitbeeldt en '1547' in de rechter onderhoek draagt. Bij een vernieuwd onderzoek van de losse tegels in de reserves bleken enkele tegels zo nauw bij elkaar aan te sluiten dat een gedetailleerd onderzoek van de overeenkomstige kenmerken zich opdrong.

1. DE CIRKELBANDTEGEL

Beschrijving

De eerste tegel⁴ (afb. 1) vertoont een cirkelsegment, waarbij de omsluitende cirkelband is opgevuld met een festoenmotief. In het midden ervan staat een naar buiten gericht masker met aan weerszijden slingers opgebouwd uit vruchten en bloemen. Masker en slingers zijn met elkaar verbonden door een lint. Deze drie elementen - masker, slinger en lint - worden afgeboord door een blauwe trek en zijn voorzien van blauwe schaduw. De cirkelband, met oranjekleurige achtergrond, wordt aan beide zijden begrensd door drie cirkels in blauwe trek waarvan telkens de binnenste oranje is ingekleurd en de buitenste wit is gebleven.

afb. 1

Tegen deze cirkelband rust een in de lengte doorgesneden halve zeshoek gevuld met vlakgestileerde bladranken, ontleend aan de moreske, gekleurd in blauw, oranje en groen. De zeshoekfiguur is afgeboord door een dubbele lijn in blauwe trek met een blauwe inkleuring.

De hoek van de tegel links onder (Hlo)⁵ toont een wit geglazuurd cirkelsegment met enkele vage blauwe vegen. De tegenovergestelde hoek (Hrb) vertoont een sterk gestileerd bladmotief uitgespaard in blauw, binnen een kwart achthoek. De achthoek is, zoals trouwens alle andere geometrische figuren op de tegel, afgezoomd met een tweede lijn in blauwe trek zonder kleuropvulling. De twee overige hoeken - links boven (Hlb) en rechts onder (Hro) hebben een identieke hoekvulling: de helft van de horizontale,